

Perspectiva sustenabilitatii fiscale

Laurian Lungu

BNR, 23 Septembrie 2010, Bucuresti

Planul Prezenterii

- Austeritate fiscala vs crestere economica, considerente generale
- Romania – existenta unui dezechilibru fiscal structural
- Datoria publica si stabilitatea macroeconomica
- Remarci finale

Austeritatea fiscala vs crestere economica

- Austeritatea fiscala - contractie mai pronuntata pe termen scurt vs. stabilitate macro pe termen mediu
- Eficienta stimulentei de natura fiscala este discutabila
- Politica fiscala a UE ghidata de criteriile de la Maastricht
- Criza datoriei publice in tarile din UE – raspunsul pietelor financiare la masurile de austeritate fiscala; Germania vs Spania/Italia vs Grecia, Irlanda, Portugalia
- Cauzele dezechilibrelor fiscale sunt diferite insa efectele conteaza - adresarea problemei este necesara!

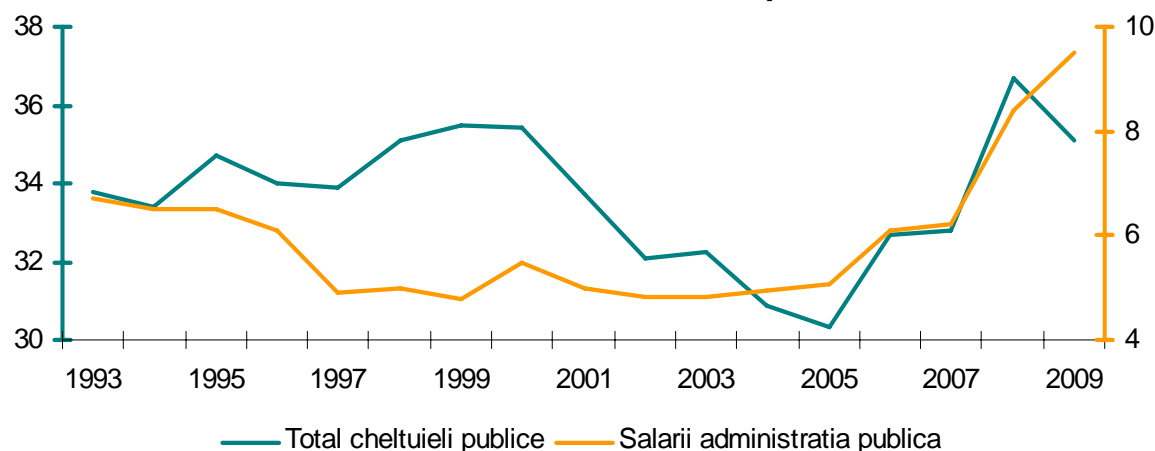
Sustenabilitatea fiscala si cresterea economica

- Dezechilibrele fiscale din Romania – cauzate cu precadere de erorile politicilor economice din ultimii 3-4 ani. Criza recenta doar le-a amplificat.
- Necesitatea ajustarii: imperativa!
- Datoria publica – avans ingrijorator fara o strategie conturata pe termen mediu si lung
- Crestere a raportului datoriei publice/PIB:
  - cu 10% → scadere cu 0,2% a PIB
  - cu 35% → crestere a ratei dobanzii cu 2%

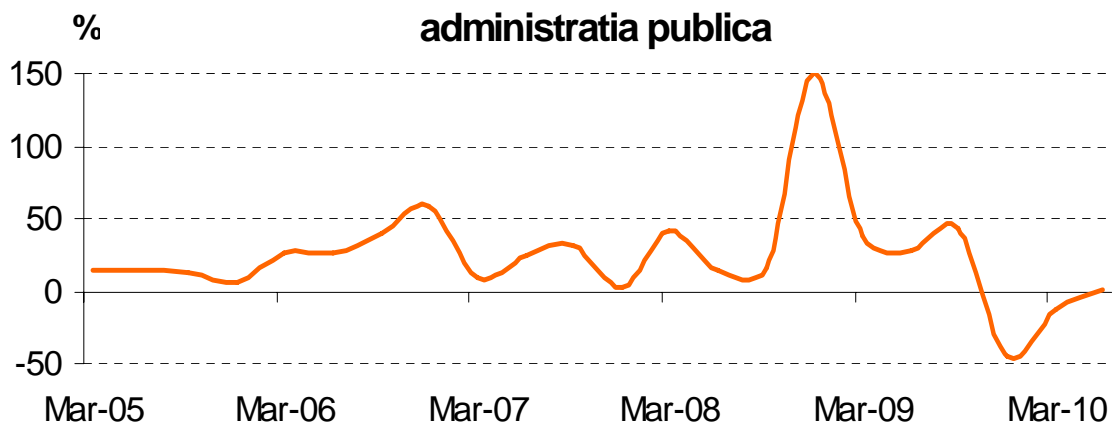
Cheltuielile salariale ale admin. publice – performanta vs competitivitate

- Dezechilbrul a inceput dupa aderarea Romaniei la UE. S-a accentuat in 08Q4
- Schimbari legislative – in curs. In practica – efectele sunt mult prea lente
- Migratia fortei de munca intra-sectoare – politici economice de coordonare

Cheltuielile totale si salariile administratiei publice, % din PIB

Cresterea reala anuala a cheltuielilor cu salariile in administratia publica

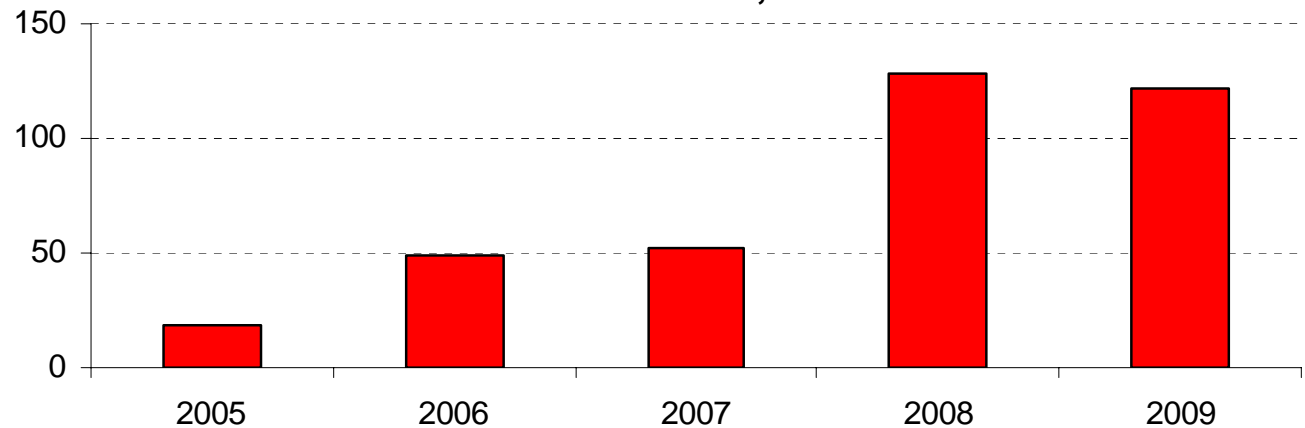
Cheltuielile salariale ale admin. publice – performanta vs competitivitate (Cont'd)

➤ Stabilire criterii clare de performanta (si) relativ la alte state din UE

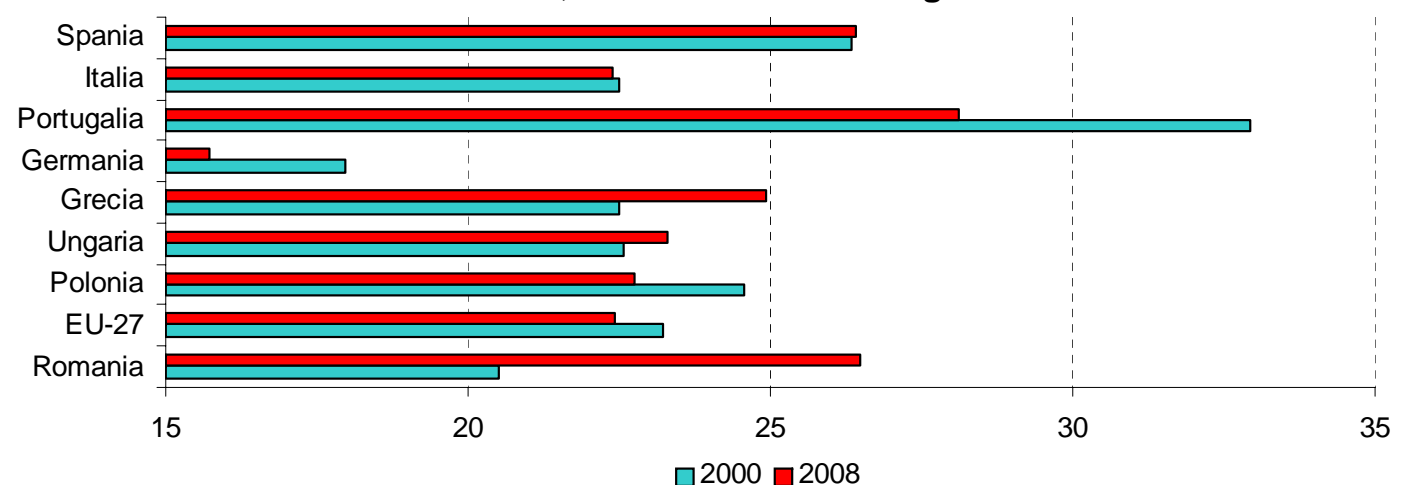
➤ ‘Unitate’ politica – minimizarea influentei ciclului politic

➤ Distinctie intre guverne ‘mici’ si ‘mari’

Indexul salarii/nr angajati in administratia publica - crestere reala, %

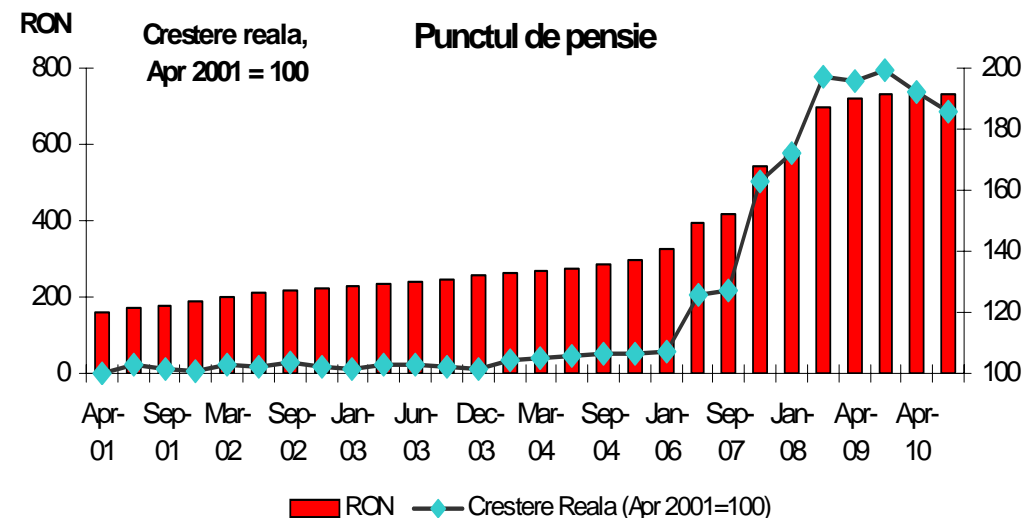
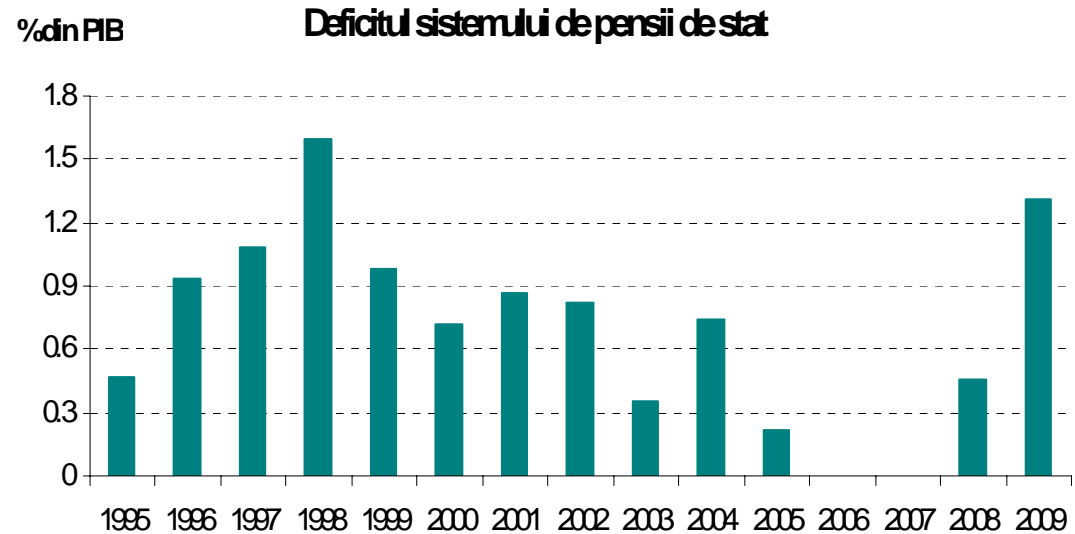

Cheltuieli cu salariile, % din total cheltuieli guvernamentale

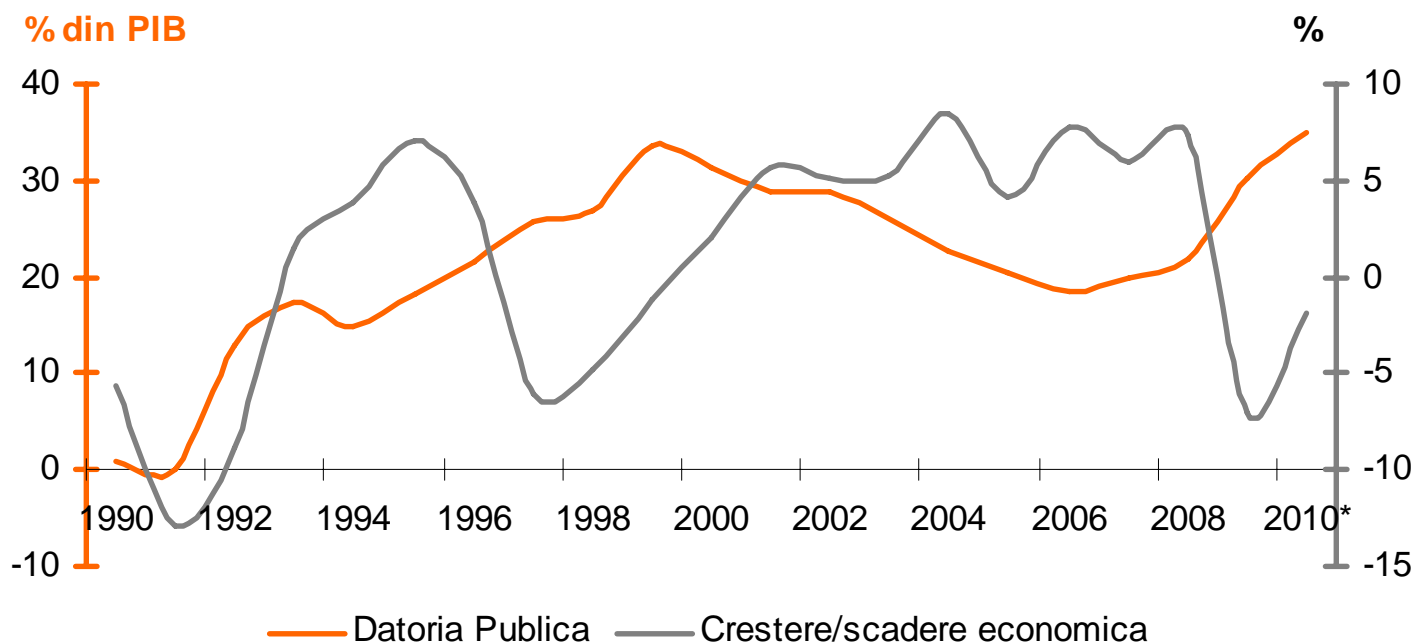

Dezechilibrul fondului pensiilor de stat

- Deficitul fondului de pensii fluctueaza puternic cu ciclul economic
- Dezechilibrul sistemului de pensii s-a accentuat dramatic incepand cu 2007
- Rata de crestere reala a punctului de pensie a depasit cu mult rata cresterii economice

Evolutia PIB si a datoriei publice totale

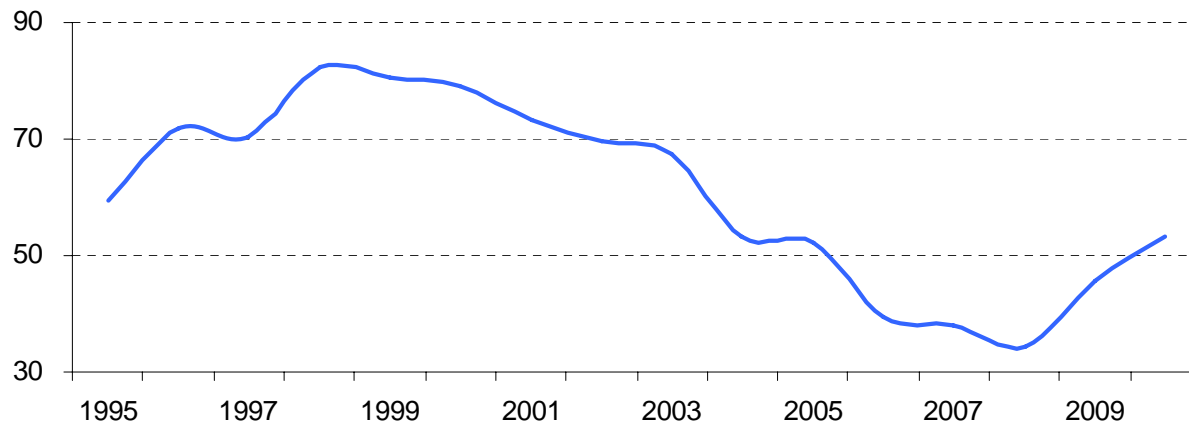

- Datoria publica influentata puternic de ciclul economic → rigiditatea cheltuielilor bugetare
- Ponderea datoriei publice interne in total datorie publica in crestere accelerata
- Gradul de 'toleranta' a datoriei publice intre 30-40% din PIB?

Care este limita de sustenabilitate a datoriei publice?

Datoria publica externa raportata la exporturi, %

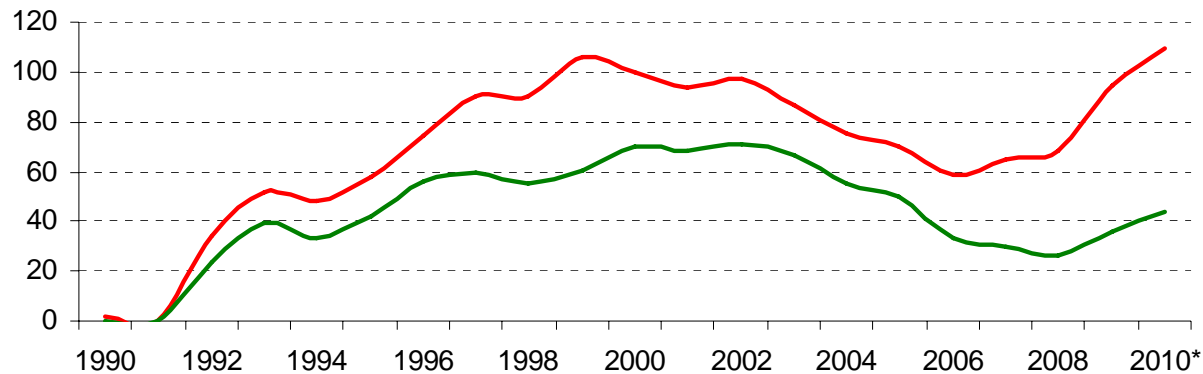

➤ Evolutia depinde de soldul initial al datoriei publice si de differentialul $(r - g)$

➤ Maturitate, moneda, compozitie

➤ In 1982 raportul datoriei publice externe/exports a fost de 73,1%

% Indicatori ai gradului de toleranta al datoriei publice

— Total datorie publica/Total venituri bugetare — Datorie publica externa/Total venituri bugetare

Directii de actiune

- Reducerea deficitului bugetar = regandirea structurii cheltuielilor bugetare. Masuri: reducere cheltuieli vs. crestere taxe vs. inflatie
- Simpla ajustare a deficitului bugetar insuficienta. Este nevoie de o reforma mult mai adanca la nivel institutional si aplicarii de 'good practices'
- Transparenta si predictibilitate marita
- Adoptarea unei strategii fiscale pe termen mediu si lung; co-finantari/privatizari care sa degreveze bugetul
- Comunicare → valoarea/calitatea perceputa de populatie a serviciilor publice vs. pretul platit

Reducerea cheltuielilor bugetare in recesiune - cost economic pe termen scurt

	An	Crestere economica in 'T'	Crestere economica in 'T-1'	Crestere medie: ('T' la 'T+2') - ('T-3' la 'T-1')	Reducerea cheltuielilor in recesiune?	Este cresterea economica dupa ajustare mai mare decat inainte?
Spania	1986	3.3	2.3	2.7	Nu	Da
Spania	1987	5.5	3.3	2.7	Nu	Da
Finlanda	1996	3.7	3.9	2.8	Nu	Da
Finlanda	1998	5.2	6.2	0.1	Nu	Da
Finlanda	2000	5.1	3.9	-2	Da	Nu
Grecia	1976	6.9	6.4	3	Nu	Da
Grecia	2005	2.2	4.6	-0.9	Da	Nu
Grecia	2006	4.5	2.2	-0.6	Da	Nu
Irlanda	1976	1.4	5.7	0.7	Nu	Da
Irlanda	1987	4.7	-0.4	2.9	Da	Da
Irlanda	1988	5.2	4.7	4	Nu	Da
Irlanda	1989	5.8	5.2	2.2	Nu	Da
Irlanda	2000	9.4	10.7	-3	Nu	Nu
Olanda	1996	3.4	3.1	1.4	Nu	Da
Norvegia	1979	4.4	3.9	-1.1	Da	Nu
Norvegia	1980	4.5	4.4	-2.1	Nu	Nu
Norvegia	1983	3.9	0.1	3	Da	Da
Norvegia	1996	5.1	4.2	0.4	Nu	Da
Portugalia	1986	4.1	2.8	5.8	Nu	Da
Portugalia	1988	7.5	6.4	1.5	Nu	Da
Portugalia	1995	4.3	1	4	Nu	Da
Suedia	2004	4.1	1.9	2.1	Nu	Da

Sursa: Adaptat dupa 'The Boom Not the Slump: The Right Time for Austerity' – A. Jayadev si M. Konczal. Roosevelt Institute, August 2010

Remarci finale

- Relansarea economica cat mai rapid intr-un cadru macroeconomic stabil - urgenta! Esential dialogul cu sectorul privat.
- Recastigarea credibilitatii – corenta actiunilor – respectarea angajamentelor asumate
- Responsabilitatea politica a politicilor economice vs. stabilitate macroeconomica – a invata din greselile trecutului
- Influenta ciclului electoral asupra economiei poate genera distorsiuni la nivelul politicilor economice - o convergenta de opinii a partidelor politice de la un anumit punct incolo?

Perspectiva sustenabilitatii fiscale

Laurian Lungu

BNR, 23 Septembrie 2010, Bucuresti